

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Íde küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Észrevételek.

Kövendy Domokos urnak a Hortobágy hasznosítása iránt tett
»Megokolására«.

Aki felkötötte a harangot, az harangozzon! — mondja a példabeszéd. S így akarva nem akarva, ismét szóvá kell tennem Kövendy urnak, legujabban A város 38. számában mellékletként megjelent »Megokolását«, mert bár ebben Kövendy ur csak azt ismétli, amit a Hortobágy hasznosítását tárgyaló emlékiratában már elmondott, s új eszmét egyáltalán nem vet föl a tárgyalt kérdés, amint azt a vele foglalkozók kivétel nélkül elismerik, annyira életbevágó kérdése nem csak a város gazdálkodással foglalkozó, hanem minden rendű és rangú polgárának, hogy mulasztást követnének el, ha ez ügy minden mozzanatát figyelemmel nem kísérvénk és azokra — ha még oly kevésbé meggyőzők is, mint a jelen esetben, — észrevételeinket meg nem tennők.

Meg kell ezt tennünk már csak azért is, mert ezen 42,000 kat. holdat meghaladó pusztá rét sorsa fölött nem csak a mezőgazdasággal foglalkozó szakértőknek, hanem a bizottsági közgyűlés azon tagjainak szavazata is fog dönteni, akik bár földbirtokok, vagy a közteher viselése alapján ép úgy vannak érdekelve, mint a gazdálkodók, de mivel a kérdéssel nem foglalkoztak — kellő, minden részletre kiterjedő fölvilágosításra tarthatnak igényt.

Ezen föl szólalásom legfőbb feladatának tehát azt tekintem, hogy őket győzzem meg arról, hogy a gazdákat mikor azt hangoztatják, hogy a Hortobágnak parcellás, nagy, közép és törpe bérletek útján való értékesítése ki nem heverhető károkat okozna úgy nekik, mint a debreceni összes polgároknak is, nem magán, önző érdekükben, hanem a közérdekben beszélnek. S a Kövendy-féle javaslat megbuktatásával lesújtó szerencsétlenséget akarnak városunkról elhárítani.

Nekünk is van, mint Kövendy urnak vezérelvünk, még pedig az, hogy Debrecenét vagyoniilag, gazdálkodásában, iparában, kereskedelmében nagynak, hatalmasnak óhajtjuk látni, s tudatában vagyunk annak, hogy b. közgyűlésünkben nem foglal helyet egyetlen oly tag sem, aki ebben velünk együtt nem érezne, és ez föl jogosít arra a reményre, hogy ha sikerül a közgyűlés többségét meggyőzni arról, hogy a Hortobágy kérdésének általunk javasolt azon módja, hogy ez a közvagyon természetszerű rendeltetésének megfelelően csonkítatlan hagyassék, s ne idegenek, hanem debreceni polgárok javára értékesíttessék — felel meg a közérdeknek is, ehhez szavazatukkal hozzá is fognak járulni.

Kövendy ur »Megokolásával« szemben nehezíti helyzetemet az a körülmény, hogy kerülni óhajtom az ismétléseket és a hosszadalmasságot, ez pedig igen nehéz dolog, mert a »Megokolás« 12 nyomtatott oldalon, ugyanazt fejteti, amit Kövendy ur Emlékiratában bőségesen és ki-

merítően már elmondott. Ujból azt javasolja ugyanis, hogy a Hortobágyból 24,000 kat. hold egy természetes, akár jogi személy, akár részvénytársaságnak vagy szövetségnek 50—60 évre bérbe adassék. Mert csak a nagy tőke s az is csak 50—60 évi bérleti idő alatt lesz képes szerződésileg kötelezett: *cukorgyár, bőrgyár, egy gyapjúmosó és egy posztógyár, egy serfőző, len, kender, gyékény, vesszőfonó és egy konzervgyár* felállításával ezen területet úgy hasznosítani, hogy Debrecen évente 348,000 korona jövedelmet élvezve, a bér leteltével az ipartelepek birtokában, egy boldog város legyen.

Nem követem tehát Kövendy urat nyomról-nyomra, mert ami hosszadalmas, az unalmas is, de az eszmehalmazat gátolja az áttekintést is és elveszti meggyőző erejét is. Más uton-módon kísértem meg tehát javaslatának gyakorlatiatlanságát megvilágítani.

Még pedig követem a kis káté módszerét és kérdem a következőket:

Van-e város a világon, mely fejlődését azzal igyekeznék előmozdítani, hogy azon intézményeit, melyek emelkedését eredményezik, tehát iparát, kereskedelmét, tehát termelését és forgalmát, a központtól, vagyis a várostól 36 kilométert meghaladó távolságban helyezte volna el?

Van-e város a világon, melynek az volna a kultur politikája, hogy övezetéből kibocsássa a nyers anyagok földolgozását célzó telepeket és munkásait és ez által lakosainak számát legértékesebb elemeiben, a termelő munkásban apassza?

Van-e példa arra, hogy az ipari tőke ott keresse elhelyezését s találja meg boldogulását, ahol létjogosultságának sok oldalú igényei, még csirájukban sincsenek meg s kérdésbe tehető még az is, hogy e létfeltételek egyike-másika még nagy áldozatok árán is megszerezhető-e?

Egyik vallásfelekezeteinkre azt fogják rá, hogy a kényes kérdésekre kérdéssel szeret felelni. E felekezet tagjai igen okos emberek szoktak lenni, kövessük tehát az ő példájukat s kérdezzük:

Nem világszerte azt tapasztaljuk-e, hogy az iparos városoknál, fejlődésük arányában válik érezhetővé az a kalamitás, hogy az ipartelepek öve annyira szorítja a várost fejlődésében, hogy térnyerés szempontjából nagy költséggel kell e telepek egyikét-másikat kisajátítani? És mégis mit tapasztalunk, azt, hogy e telepek ujból a város közvetlen-közelségében drága telkeken törekszenek helyet foglalni s megkockáztatják az ujból háborgatás eshetőségét is csak azért, hogy lehetőleg a város közelében maradhassanak. *Hiszen örök igazság, hogy a városok voltak és lesznek az ipar és kereskedelem bölcsői.*

E föl fogás ellenében Kövendy ur kizártnak tartja, hogy ne akadjon olyan hazai tőke, mely nagyon is érdemesnek

tartja a Hortobágy szüztalajába való elhelyezkedést. Elhiszem; mert sokféleképp lehet jó üzletet csinálni. De miért nem történt meg ez eddig egyikén sem, azon nagyon is számos birtokokon, melyek hasonló, sőt nagyobb terjedelemben, kedvezőbb viszonyokkal, kínálva kínáltattak bérbeadásra?

Kidomborítja megokolásában Kövendy ur a Hortobágy 24,000 holdjának bérbeadási ajánlásában ennek az agrár-szociális kérdésre való üdvös hatását is. Hangsúlyozva azt, hogy nemcsak a debreceni agrár-szocialista napszámosokra, hanem más magyar vidékek földéhes munkásaira is tekintettel kellene lenni. Lehetővé kell tenni azt, hogy a szegény napszámos földhöz jusson, önálló gazdaságot alapíthasson, hogy ez nekik nemzedékeken keresztül mintegy örökletessé télessék.

Számoljunk le kérem ezzel a hangzatos, de főleg nálunk Debrecenben üres, tartalomnélküli jelszóval.

Még pedig kérdezzük elsősorban: feladatának tekinteti-e Debrecen városa, hogy földbirtoka egyrészenek hasznosításánál az országos agrár-szociálist must számításba vegye?

Mondhatom, nem nagy adminisztratív fölfogást tanusítana vele, hiszen itt Debrecenben a birtokviszonyok, a mezőgazdaság mai álláspontját tekintve, eszményieknek mondhatók. Hiszen jóformán minden házhoz föld is tartozik, a határ zömét pedig a 20—100 holdas tanyabirtokok foglalják el, nagybirtok pedig alig kettő-három van.

Azt sejtem különben, hogy Kövendy ur az agrár-szociális politika tetőpontjának azt tekinti, hogy a napszámos osztályt is földbirtokhoz kell juttatni. Ha ez tényleg így van, nem értek vele egyet, mert az a tapasztalat-szerzte meggyőződés, hogy mindaddig, míg a földhöz ragadt szegény napszámosnak férfikora delén, tehát munkaképessége tetőfokán 4—6 gyermek részére kell naponta kenyeret vágni; amíg restség, betegség, szeszital és korcsma lesz a világon, csak álomkép marad a számot tevő, földbirtokos napszámos osztály. Mert meg- esik, hogy egyes szorgalmas napszámos, ernyedetlen kitar- tással, szorgalmával, takarékoságával fölküzdje magát a birtokos osztályba. De ez kivétel s a tapasztalat azt mu- tatja, hogy a szegény napszámost nagyban és egészben bérlővé emelni nem lehet.

„Megokolásában“ Kövendy ur azt mondja, hogy a Hortobágyon a legszegényebb s két-három család- tagot számláló kisbérlő 5 holdnyi területű bérgaz- daságát tökéletesen elláthatja, azaz belterjes gaz- dálkodást folytathat s míg felesége és gyermeke a kert munkát végzi, az alatt ő maga a nagybérlet- nek dolgozhat. Az 5, esetleg 5-nél több tagból álló család, vagy valamely csekély tőkével rendelkező kigazda már fölfoghat 20 holdas bérletet és míg ennek munkáját a gazda és egy-két család tagja s igás erejükkel végzik, az alatt a többi családtag máshol keres és talál is mindig biztos munkát a szomszéd nagybérleten.

Ne beszéljünk most a csekély tőkével rendelkező kis- gazdákról. Maradjunk csak a legszegényebb 3 tagu 5 hol- don és az 5 tagu 20 holdon gazdálkodó napszámos bérlők- nél és vonultassuk föl a helyzetet tisztázó kérdéseket és végül a döntő üteget: a kétszerkettőt.

Ki lesznek-e zárva a bérletből azon legszegényebb nap- számosok, akiknek se 3, se 5 tagu családja? vagy ha van is, de a családtagok még nem munkaképesek; vagy szár-

nyukra keelve maguk is családot alapítanak? Mert ez eset- ben kivégzi az otthoni munkát, míg a családfenntartó nap- számba dolgozik?

Hol veszi a legszegényebb 5 tagu napszámos kigazda azt a tőkét, melyre gazdálkodásának megkezdésére és folytatására szüksége van? hiszen jól tudjuk, hogy a mező- gazdaság, különösen intenzivebb kezelésnél, nagy előlege- zéssel jár. Még pedig fizetni kellene, mielőtt a föld jövedel- mezne, a kertgazdaságnál legalább 2 évnegyedi, a mag- termelésnél 3 évnegyedi költséget, mégpedig a bérösszeget, évi épület törlesztést, gyeptörést, vetőmagot s teljesíteni kell előlegkép a kertgazdaságban az összes napszámot. Teljesíteni kellene az apró jószág és legalább 1 tehén be- szerzését. De az a kérdés, miből? A legszegényebb földmun- kásnak lehet gyermeke sok, de a hitele kevés, s ha ráfanya- lodik, s ha kölcsönt kap, uzsora kamatot kell utána fizet- nie. Ha pedig a nagybérlet ad neki szárnyakat azért, hogy magának kézi erőt biztosítson, akkor jobb, ha szabad em- ber, azaz napszámos marad.

A napszámosból nem lehet bérlőt csinálni. Ezen az uton az agrárszociálist must elenyésztetni nem lehet.

Kövendy ur beismeri, hogy a Hortobágyon javaslata szerinti hasznosítása sok és költséges kezelési nehézség- kel fog járni. Hiszen ezzel indokolja meg azon ajánlatát, hogy a város csapja el magától ezeket a bajokat és ruházza át a nagybérletre. De ám az a kérdés merül föl, hogy ha előreláthatólag sok nehézség, perlekedés származik a bérbe- adásból, szabad-e a városnak erre módot és alkalmat adni? Még ha hasznát látna sem tehetné ezt egy erkölcsi testület.

Rá kell még mutatnom arra is, hogy Kövendy ur be- hatóan foglalkozik a Megokolásban a Hortobágy rendezé- sére kiküldött szűkebb körű bizottságnak, a nagybizottság elé terjesztett s azáltal el is fogadott azon javaslatával, hogy 6000 holdnyi területen középbérletek s 4000 holdnyi terü- leten kisbérletek létesíttessenek. Ez, szerinte, indokolatlan „ötletszerű“ javaslat. Ehez az állításához hozzá járulunk azzal a hozzáadással, hogy a 24,000 holdnak 50—60 évre való bérbeadását is ötletszerűnek, indokolatlannak, tehát el nem fogadhatónak tartjuk.

Ezzel zárom észrevételeimet; hosszabbra nyultak, mint óhajtottam.

Békessy László.

Fizetésrendezés.

Most jelent meg az állami tisztviselők fizetésrendezé- sének munkálata. Ha nem is váltott be minden reményt, mindazonáltal nagyot lendített az állam tisztviselőinek helyzetén.

De mit szóljunk mi városi tisztviselők, akik nem va- gyunk képesek ügyünket előbbre vinni. Évek óta panas- kodunk és panaszos hangunk elvész a részvétlenség és nembánomság pusztaságában. Legfeljebb annyit tudunk el- érni, hogy hosszas rimázkodás után ugynevezett drágasági pótléket szavaz meg a közgyűlés, ezt is, hol folyósítja, hol felfüggeszti, egyszóval morzsákat szór a tisztviselők elé, ahelyett hogy végrevalahára egy darab kenyeret adna segítségképpen a tisztviselőknek.

És míg más városok, melyek sokkal szűkebb anyagi viszonyok közepett élnek, első sorban is arra törekedtek, hogy tisztviselőik tisztaságáról és javadalmazásáról gondoskodjanak, addig nálunk folytonosan huzzák-halaszt-

ják ezt a dolgot és a beérkezett fizetésjavítási kérvényeket a szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottsághoz teszik át, ahol el is van téve olyan biztos helyre, ahonnan nem egyhamar lát napvilágot.

Pedig most volna az a tizenkettedik óra, melyben tenni kellene valamit. A drágaság ijesztő mértékben növekszik és a megélhetés ma már mesterség, sőt művészet számba megy. Természetesen ezt nem érzik azok, akik dus vagyonnal nézik a szükségét és nem kell aggódniok afelett, hogy mit esznek és mivel táplálkoznak, mivel fűtenek a rájuk jövő téli napokban. Nem csökkenti a kisebb javadalmazásu tisztviselők aggodalmát a bibliai mondás sem: „Nézzétek a mezők liliomait, melyek sem nem fonnak, sem nem szönnék és mégis szépen ruházkodnak“. Nem nyugtathatja meg a szerényebb fizetésű tisztviselőt a jövőben vetett remény sem, mert ez a fizetésrendezési remény maholnap a lomtárba kerül, mert teljesebb üres és hiu biztatás. Nem várhat a kis fizetésű hivatalnok, mert a fokozatos előléptetésre és az ezzel járó javadalmazás emelésére csak a legkritikább esetekben van kilátása. Szolgálati éveinek számától sem remélhet semmit, mert ha negyven évig szolgál is egy állásban, ugyanannyi fizetést kap, mint az első esztendőben. Nem csoda tehát, ha életkedve felhős lesz, nem ítéhető el, ha lassan-lassan egy géppé válik, mely elvégzi a rábizott munkát kénytelen-ségből, de annál kevesebb ambícióval.

A napokban olvastuk, hogy a fő- és székváros a köztemetőkhöz fő- és alsírásokat alkalmazott. A fősírasó fizetése 1800 korona és 400 korona lakáspénz, az alsírásóké 1500 korona és 300 korona lakáspénz. Tudtunkkal ezekhez az állásokhoz nem kell sem doktori, sem államtudományi, sem érettségi, de még elemi iskolai képesítés sem. Ezzel a javadalmazással szemben a gazdag Debrecen városnál számtalan hivatalnoknak nincs ilyen javadalmazása.

Sapientia sat!

Meg kell tehát indítani a mozgalmat városunknál is a fizetésrendezés keresztülvitelére. Ne kéregessük azokat a drágasági pótlékokat, melyek egyenlő értékűek a „nesze semmi fogd meg jól“ féle közmondással. Egyesüljünk és egy nemes hang, mindnyájunk közös óhaját kifejező és tolmácsoló kéréssel forduljunk a közgyűléshez. Mert ha azt várjuk, hogy rajtunk kívül esők fogják megindítani a mozgalmat, akkor ugyan várhatunk időtlen időig.

Nem kér a tisztikar lehetetlen dolgot és ha kérése teljesül, ezzel nem merül ki a házipénztár. Így azonban nem tarthatjuk fenn magunkat. Nemcsak mi mondjuk ezt, hanem azok is, akik igazságos érzéssel ítélik meg helyzetünket.

Melléklet a 73,357/1906. B. M. sz. szabályrendeletéhez.
47,788/1906. K. M.

Szabályzat

az acetyléngáz fejlesztő készülékek, telepek és tartozékaik, mint a mosók, a tisztítók és gázharangok megvizsgálására, ugyancsak az ezek, valamint a gázelosztó vezeték felszerelésére, berendezésére képesítő vizsga megtartására szervezett vizsgáló bizottság részére.

1. §.

A bizottság tagjai.

A bizottság egy elnökből, négy rendes tagból, egy jegyzőből és két póttagból áll, kik 5 – 5 évre neveztetnek ki.

A bizottság elnökét, egy vegyész és gépészmérnök tagját a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter — a magyar királyi belügyminiszterrel egyetértőleg — nevezi

ki, ezenkívül kinevez 1—1 rendes tagot úgy a kereskedelemügyi, mint a magyar királyi belügyminiszter, míg a bizottság jegyzőjét a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter rendeli ki.

A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter — a magyar királyi belügyminiszterrel egyetértőleg — póttag gyanánt egy-egy vegyész és egy gépészmérnök szakértőt is kinevez.

2. §.

Az elnök teendői.

Az elnök a bizottság tagjait a vizsga, vagy a tárgyalás helyének és időpontjának megjelölésével összehívja s erről a vizsgára jelentkezőt, vagy tárgyak vizsgálatára bejelentőt értesíti. A képesítő vizsgákra, ugyancsak a vidéken megtartandó szerkezeti vizsgálatokra, valamint a helyszíni szemlékre a műszaki rendes tagok közül felváltva és sorrendben mindenkor csak két tagot hív meg, a süritett acetylén forgalomba hozatalára vagy eltartására szolgáló palackok, vagy egyéb edények (recipiens) kipróbálása céljából pedig egy-egy tagot küld ki, míg ellenben a bizottság összes rendes tagjai meghivandók mindenkor, valahányszor szerkezeti vizsgálatok helyben eszközrendők. A szabályrendelet 17. §-a szerinti azonossági vizsgálatokra, amennyiben azok a bizottság székhelyén eszközrendők, a műszaki rendes tagok közül felváltva egy-egy tagot küld ki. A hordozható (kézi) készülékek és lámpák azonossági vizsgálatát az elnök maga teljesíti. Ha bármely esetben valamelyik rendes tag akadályozva van a megjelenésben, annak helyettesítésére póttag hivandó meg.

Az elnök a bizottság ülésein elnököl és a bizottság összes munkálataiban maga is részt vesz. Szerkeszti és berendezési vizsgálatoknál a bizottság rendes műszaki tagjai sorából felváltva és esetről-esetre kijelöli az előadót.

A bejelentéshez csatolandó rajzoknak az engedélyezés végett beterjesztett szerkezettel való azonosságát megvizsgálja és igazolja.

A megejtett vizsgálatról és annak eredményéről kiállított jegyzőkönyvet, a képesítő bizonyítványt, az engedélyt, a használati utasítást és a többi mellékleteket, valamint a bizottság hivatalos iratait, felterjesztéseit és közleményeit aláírja. A bizottság hivatalos iratainak elhelyezéséről és megőrzéséről, valamint az acetyléngázfejlesztő készülékek és azok azonossági bizonylatairól szerkesztendő törzskönyv helyes vezetéséről gondoskodik.

3. §.

Az előadó teendői.

Az előadó a beküldött, vagy a helyszínen kipróbált fejlesztő és tartozékai szerkezeti megvizsgálására szükséges előkészületek megejtéséről gondoskodik és az alább részletezett próbákat a bizottság jelenlétében végzi. A bizottság tagjainak az általuk kért felvilágosítást, tájékoztatást megadja, szükség esetén a készülékszerkezetet behatóan ismerteti. A beküldött leírást, valamint a készülék felállítására és használatára vonatkozó utmutatást a szükséghez képest módosítja, átdolgozza s a helyesbített szöveget a bizottság elé terjeszti. Az engedély megadása, vagy megtagadása iránt véleményét nyilvánítja. A kiadandó engedély okmányt aláírja.

4. §.

A bizottsági tagok teendői.

A képesítő vizsga megejtésére egybehivatott bizottság megvizsgálja a vizsgára jelentkezőt s annak eredményéhez képest a jelen szabályzat 19. §-ában foglaltak szerint jár el.

Fejlesztők és azok tartozékai vizsgálatánál a bizottság megfigyeli és behatóan tanulmányozza a bejelentett tárgy szerkezetét és kivitelét s mindezek alapján a szerkezet engedélyezése vagy az engedély megtagadása iránt megokolt álláspontot foglal el.

Amennyiben valamelyik tagnak külön véleménye lenne, azt indokaival együtt írásba foglalni s a jegyzőkönyvhöz fűzés végett a jegyzőnek átadni tartozik.

Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A sűrített acetylén forgalombahozatalára, vagy eltartására szolgáló recipienseket a bizottságnak az elnök által kiküldött tagja a szabályrendelet 7. §. 8. pontja értelmében kipróbálja s amennyiben megfelelőknek találja, azoknak használatba vételét engedélyezi.

A kipróbálás megtörténtének igazolására az illető recipienst lebélyegzik.

5. §.

A bizottsági jegyző teendői.

A jegyző szerkeszti a bizottság üléséről, tanácskozássairól szóló jegyzőkönyvet, végzi a bizottság határozatai értelmében a szerkezet-vizsgálatokat és a bizottság működésével kapcsolatosan felmerülő írásbeli hivatalos munkálatokat, kiállítja az engedélyokmányokat, a bizottsági elnök utmutatása szerint vezeti az acetyléngáz-fejlesztő készülékekről és azok azonossági bizonylatairól szerkesztendő törzskönyvet, végzi a képesítő vizsgálatok körül írásbeli teendőket, vezeti a vizsgálati jegyzőkönyveket és kiállítja a bizottság határozatához képest a képesítő bizonyítványokat, gondoskodik a szükséges irodaszerek berendezéséről, végzi a bizottság rendelkezésére bocsátott évi irodaáltalány pénzkezelését és a bizottság iratait kezeli. A pénzkezelésről szabályszerűen számadást vezet.

6. §.

A vizsgálatok helye.

A megvizsgálendő készülékek a vizsgálat megejtése céljából a vizsgáló bizottság elnöke által kijelölendő helyre küldendő be, kivéve azon eseteket, midőn akár a megvizsgálendő készülék nagysága és természete miatt, akár a fél kifejezett kívánsága folytán a készüléknek a helyszínén való megvizsgálása mutatkozott szükségesnek.

A szabályrendelet 17. §-a szerinti azonossági vizsgálatok, valamint a 18. §. szerinti 3 évenként való felülvizsgálatok rendszerint a helyszínén eszközölköznek.

7. §.

Az acetyléngáz-fejlesztők s azok tartozékainak bejelentési módja s a bejelentések elintézésének sorrendje.

Az acetyléngáz-fejlesztő készülékek és azok tartozékainak, valamint a „Compagnie française de l'Acetyléne Dissons“ szabadalma szerint előállított acetylén sűrítésénél alkalmazni kívánt készülékek (szivattyúk) megvizsgálására irányuló megkeresések a bizottság elnökéhez (Budapest, m. kir. József műegyetem, gépkísérleti állomás, Muzeumkörút 6. szám) írásban intézendők. A megkereséshez csatolandó a megvizsgálendő készülék szerkezeti rajzának három példánya, leírásának, a felállítására és használatára vonatkozó utmutatásnak 1—1 példánya, valamint a vizsgálatért a jelen szabályzat 8. §-a értelmében fizetendő díjnak befizetését igazoló állampénztári nyugta. Azonkívül — a jelen szabályzat 6. §-ában említett kivételes esetektől eltekintve — egyidejűleg beküldendő a megvizsgálendő készülék egy példánya.

A sűrített acetylén forgalomba hozatalára, vagy eltartására szolgáló recipiensek kipróbálására, valamint Budapesten az azonossági és a 3 évenként való újbóli vizsgálatokra irányuló megkeresések, illetve bejelentések szintén a bizottság elnökéhez, míg az azonossági, valamint a 3 évenként való újbóli vizsgálatokra irányuló megkeresések, illetve bejelentések az illetékes kerületi iparfelügyelőhöz intézendők.

Az erre irányuló megkereséshez csatolandó a kipróbálás, illetve vizsgálatokért a jelen szabályzat 8. §-a értelmében fizetendő díjnak befizetését igazoló állampénztári nyugta.

Az azonossági vizsgálatokra irányuló megkereséshez csatolandó az eredeti engedély, vagy annak teljes hiteles másolata.

A recipiens kipróbálására, valamint az azonossági vizsgálatokra és a 3 évenként való újbóli vizsgálatokra irányuló bejelentések szóbelileg is megtehetők.

A kerületi iparfelügyelők az említett vizsgálatokat rendszerint más hivatalos vizsgálataik alkalmával teljesítik. Ha mindazonáltal a fél a vizsgálat megejtését sürgősen kívánja, az iparfelügyelő, hacsak egyéb hivatalos elfoglaltsága megengedi, a helyszínére bármikor kiszállani tartozik, mely esetben a fél a szolgáltatást teljesítő iparfelügyelőnek az állami tisztviselők utiköltségeire nézve fennálló szabályzat szerint számított napdíjait és utiköltségeit is viselni tartozik. Erre nézve az iparfelügyelőre nézve fennálló utasítások mérvadóak.

8. §.

A vizsgálat díja.

1. Asztali lámpák, kocsi- és kerékpár-lámpások után 40 K
2. Egyéb hordozható készülékek (gázkályhák stb.) után 50 K
3. Egyes lakosztályok és magán épületek megvilágítására szolgáló, legfeljebb 30 lánggra, vagyis 600 liter-óra maximális fogyasztására való készülékek vizsgálati díja 100 K
4. Nyilvános épületek, közhelyiségek és ipartelepek megvilágítására szolgáló legfeljebb 1000 lánggra, vagyis 20,000 liter-óra maximális fogyasztásra való készülékekért 150 K
5. A köz- és magánvilágítás iparszerű ellátására szolgáló központi telepek fejlesztőiért és tartozékaiért 250 K
6. Már engedélyezett fejlesztőkön, vagy ezek tartozékain valamely megváltoztatott rész vizsgálatáért, valamint az eredeti engedélyezéssel egyidejűleg, vagy utóbb bemutatott azonos szerkezetű, de méretekben eltérő minden egyes többi készülékek vizsgálatáért 50 K
7. Rendőrhatalom helyszíni szemléken, valamint szakértői kiküldetéseknél a résztvevő acetylén ipari vizsgáló bizottsági tagok munkadíja fejében 50 K
8. A bejelentéshez csatolandó rajznak az engedélyezés végett betérjesztett szerkezettel való azonosságának megvizsgálásáért és bizonyításáért 10 K
9. A sűrített acetylén sűrítésére szolgáló készülékekénél:
 - a) kézi szivattyúk után 50 K
 - b) helyhez kötött szivattyúk után 100 K
10. A sűrített acetylén forgalomba hozatalára vagy eltartására szolgáló recipiensek kipró-

bálása után az egyidejűleg bemutatott recipiensek összirtartalma után 25 literenként	3 K
11. Az azonossági vizsgálatok után:	
a) helyhez kötött gázfejlesztő készülékeknél	15 K
b) asztali lámpák, kocsis- és kerékpár- lám- pásoknál	0.50 K
c) egyéb hordozható készülékeknél (gáz- kályhák stb.	1.50 K
12. A 3 évenként újbóli vizsgálatok után ...	23 K

A fent meghatározott díjakon kívül a fél köteles a készülék szállításával, felállításával, leszerelésével járó költségeket, az esetleg javítások költségeit, valamint a bélyegilletéket viselni. A kísérletezéshez szükséges segéd-
személyzetet, ugyancsak a szükséges carbidot is a fél tar-
tozik a bizottság, illetve a vizsgálatot teljesítő közeg ren-
delkezésére bocsátani.

A süritett acetylén forgalomba hozatalára vagy eltar-
tására szolgáló recipiensek kipróbálásához szükséges szivattyúról a fél saját költségén tartozik gondoskodni.

Ha a jelen §. 1—10. pontjai szerinti vizsgálat a bizott-
ság székhelyén kívül ejtendő meg, a fél a fentebb felsorolt
díjakon kívül a vizsgálatokban résztvevő bizottsági tagok-
nak az állami tisztviselők utiköltségeire nézve fennálló
szabályzat szerint számított napidijaikat és utiköltségeiket
is viselni tartozik. Erre vonatkozólag a bizottság tagjai a
kereskedelemtügyi magyar királyi miniszterhez szabály-
szerű utinaplót tartoznak betérjeszteni, aki a felmerült
költségek érvényesítéséről gondoskodik.

9. §.

A vizsgálat menete.

A vizsgálat, amelyen a fél is részt vehet, a következő
körülményekre terjed ki:

1. Találhatók-e a fejlesztőn és tartozékain (nevezete-
sen a mosón, tisztítón vagy a gázharangon) vörösréz-
vagy ennek ötvözetéből való alkatrészek.

Megjegyzés: csapok vörösréz ötvözetéből is készít-
hetők.

2. Nem haladja-e túl a fejlesztőben és tartozékaiban
uralkodó nyomás a 0.1 atmosphaera túlnyomást?

3. Nem haladja-e túl a hőmérséklet a fejlesztő gázte-
rében az 50° C.-t?

Megjegyzés: A 8. §. 1. pontjában felsorolt készülékek-
nél 80° C. is engedélyezhető.

4. Egyszeri megtöltésnél mennyi carbidot képes a
fejlesztő befogadni, s mennyi ideig tart normális igénybe-
vételnél ezen készlet?

5. Hány 20 literes lángot táplál a készülék normális
időben óránként?

Megjegyzés: A 4. és 5. pont alatti adatok az enge-
délyhez csatolt használati utmutatásban fölemlítendőek.

6. A carbid felbomlása teljes-e?

7. Mékkora a fejlesztő térben a fejlesztés kezdetén a
légtér?

8. Van-e a készüléken a használati nyomást meghaladó,
nyomást megakadályozó biztosító szerkezet? Gondoskod-
tak-e arról, hogy az esetleg túlfejlesztő gáz a szabadba
elszállhasson?

9. Van-e a fejlesztőnek tisztító készüléke?

10. Van-e a fejlesztő és gáztartó között megfelelő
számu manométer?

Megjegyzés: Vízfesz mérők elzárhatók és kétszer oly
hosszúak legyenek, mint azt a szabványos nyomás meg-
kiváná. Higanyfesz mérők feltétlenül kizárandók.

Hordozható kisebb fejlesztőknél, úgymint asztali lám-
páknál, bicykli, kocsilámpáknál stb. a manométer termé-
szetesen elmaradhat.

11. Jó anyagból valók-e a fejlesztő és tartozékai, és
megfelelő-e a műhelyi készítésük?

Megjegyzés: Stabil készülék azon részeit, melyek gázt
tartalmaznak, forrasztani nem szabad, hanem azokat sze-
gecselni vagy hegeszteni kell.

12. Hordozható készülékeknél, asztali, bicykli, kocsis-
és egyéb lámpáknál megállapítandó, vajjon a lámpa rázása
és feldöntése nem okozhat-e veszélyt?

10. §.

Az engedély.

Az engedély a használat módja megjelölésével meg-
adandó, ha a fejlesztő és tartozékai úgy szerkezet, mint ki-
vitel tekintetében a szabályzatban foglalt kellékeknek
megfelelnek, üzeme veszéllyel nem jár és kifogástalanul
működik. Ellenkező esetben a fél értesítendő, hogy készü-
léke nem felel meg.

Az értesítésben felsorolandók azok az okok, amelyek
miatt a bizottság az engedélyt megadhatónak nem találta.

11. §.

*Az engedély szövege.*Acetylén ipari vizsgáló-bizottság.

Szám ...

Engedély.

A kereskedelemtügyi magyar királyi miniszter ur által
— a magyar királyi belügyminiszter urral egyetértőleg —
az acetyléngázt fejlesztő készülékek, telepek és tartozékaik
megvizsgálására szervezett vizsgáló-bizottság a követke-
zőkben részletesen körülírt fejlesztő és tartozékaik rend-
szerét és szerkezetét megvizsgálta és a megvizsgálttal tel-
jesen azonos szerkezetű és méretű minden készüléknek
forgalomba hozatalára, valamint a mellékelt utasítás értel-
mében való felállítására és használatára az engedélyt meg-
adta.

Jelen engedély érvénye a kiállítás napjától, illetőleg a
vonatkozó készülék tényleges s megfelelőleg bejelentett
üzembevitelének időpontjától számított három évre kiter-
jedő hatállyal bír.

A készülék bejelentőjének címe

A készülék megnevezése

A készülék szerkesztője és készítője

A készülék leírása, használatának és felállításának
módja és rajza

Használati utasítás melléfüzve.

Budapest,

Bélyegző.

A bizottság előadója.

A bizottság elnöke.

A bizottság jegyzője.

12. §.

Kiegészítő engedély.

Már engedélyezett készülék-szerkezetnek csupán bi-
zonyos megváltoztatott részeire vonatkozólag, az eredeti
engedély keltére és számára való hivatkozással, kiegészítő
engedély állítandó ki.

13. §.

Az azonossági bizonylat.

Az azonossági igazoló bizonylat kiadandó s az illető készülék az azonosságot igazoló hitelesítő bélyeggel ellátandó, ha a bemutatott készülék úgy a szerkezeti kivitel, valamint a méretek tekintetében a már engedélyezett készülékkel teljesen azonosnak találhatik. Ellenkező esetben a fél értesítendő, hogy készüléke külön engedélyezési eljárást igényel. Az értesítésben felsorolandók azok az okok, amelyek miatt az eljáró közeg az azonosságot igazoló bizonylatot kiállíthatónak nem találta.

14. §.

Az azonossági bizonylat szövege.

Szám....

Azonossági bizonylat.

Alulírott az x lakos által nekem bemutatott acetyléngáz-fejlesztő készüléket és tartozékait az x lakos által szám alatt nyert engedélykirathoz csatolt rajzzal és leírással összehasonlítván, azt úgy szerkeszti kivitel, valamint a méretek tekintetében teljesen azonosnak találtam s ennek alapján a bemutatott készüléket jelen bizonylat számával és a hitelesítő bélyeggel elláttam.

Jelen bizonylat érvénye a kiállítás napjától, illetőleg a vonatkozó készülék tényleges és megfelelőleg bejelentett üzembe vételének időpontjától számított három évre kiterjedő joghatállyal bír.

Kelt

Bélyegző.

Alíráás.

15. §.

A három évenként való újbóli vizsgálat.

A három évenként való újbóli vizsgálatok alkalmával az eljáró közeg megvizsgálja, vajjon az illető készülék és tartozékai elég jó karban vannak-e, s amennyiben azokat jó karban levőknek találja, a használatra az engedélyt további három évre megadja s e körülményt magára az engedélyokmányra, illetve az azonossági bizonylatra reá vezeti. Ellenkező esetben utasítja a készülék tulajdonosát, hogy azt megfelelőleg kijavítsa, amit ha az vonakodnék megtenni, a készülék további használatát eltiltja.

16. §.

Jelentkezés a képesítő vizsga letételére.

Aki a vizsgát letenni óhajtja, ezen szándékát a vizsgáló-bizottság elnökénél személyesen, esetleg beadvány útján bejelenteni s egyuttal állampénztári nyugtával igazolni köteles, hogy a 20. §-ban megállapított vizsgadíjat lefizette.

A vizsgálatról kiállítandó bizonyítvány bélyegköltségét a vizsgálatot tevő viseli.

A vizsgálat időpontjáról az elnök a jelentkezőket kellő időben értesíteni köteles.

17. §.

A vizsgára bocsátás feltételei.

Vizsgát tehet minden tizennyolcadik életévét betöltött egyén, aki legalább féléven át gázvezeték szerelésével hivatásszerűleg foglalkozott és ezt a körülményt hitelt érdemlő módon igazolja. A vizsgára bocsátásra vonatkozó kéreésnél a jelentkező születési bizonyítványa bemutatandó.

18. §.

A vizsga tárgya.

A vizsga elméleti és gyakorlati.

a) *Az elméleti vizsga tárgya.*

Az acetylén sajátosságai.

Milyen körülmények között robbanhat ez a gáz?

Óvatossági szabályok: Acetyléngáz-fejlesztők rendszerei, ezek előnyei és hátrányai. Az acetyléngáz tisztítása; tisztítók és szárítók. Gázométerek. Nyomásregulátorok. Gázórák. Csővezetékek fektetése és tömitése. Szelepek. Tolózárok. Szifonok. Szerelés. Lángzók.

A calcium-carbid sajátosságai.

Calcium-carbid-dobozok eltartásánál, nyitásánál és kezelésénél betartandó szabályok.

Az acetyléngáz előállítása és világítási, vagy más célokra való felhasználása tárgyában kibocsátott szabályrendelet főbb rendelkezései.

b) *A gyakorlati vizsga tárgya.*

Kezelési és szerelési gyakorlatok.

19. §.

A vizsgálat menete.

Minden vizsgálatról jegyzőkönyv vétetik fel.

A vizsgálatot egyidejűleg többen is tehetik, de minden egyesnek vizsgálatánál külön jegyzőkönyv veendő fel.

A jegyzőkönyv alakja a következő:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett lakosnak az acetyléngázfejlesztő készülékek és tartozékai, valamint a gázelosztó berendezések felszerelésére, berendezésére és kezelésére vonatkozó képzettségének 190 évi hó n történt megvizsgálásánál.

A vizsgáló bizottság alulírott tagjai egybegyűlvén, a vizsgáló bizottság elnöke a vizsgálatot megnyitottnak nyilváníttja.

A vizsgálat megkezdésvén, a jelölt vizsga eredménye a következőképen állapított meg:

1. Az elméleti vizsgán

2. A gyakorlati vizsgán

A vizsgálat általános eredménye szerint a vizsgálattevő képesítettnek találtatott.

Kelt Budapesten,

A bizottság elnöke.

Bizottsági tagok.

A bizottság jegyzője.

A vizsgálat sikere felett a bizottság elnöke s a résztvevő két vizsgáló bizottsági tag szótöbbséggel határoz.

Ha a jelöltre nézve a határozat kedvező, akkor az elnök a vizsgálatnál résztvevő bizottsági tagok mindenike által aláírt jegyzőkönyv alapján arról, hogy a jelölt a vizsgálatot sikerrel letette, a 21-ik §-ban megjelölt szövegű bizonyítványt ad ki.

Ha azonban a bizottság, vagy a bizottsági tagok többsége a jelöltet visszautasítandónak nyilatkoztatja, akkor a bizottság a képzettség hiányának megjelölésével a visszautasítást mondja ki s erről a jelöltet írásban értesíti. Ha a vizsgálattevő csak a vizsga egy részét (u. m. elméleti v. gyakorlati) nem állotta ki kellő eredménnyel, a később esetleg ismétlődő vizsgálat csak e részre szorítandó.

A képesítő bizonyítvány kiadását megtagadó határozatban egyuttal egy meghatározott, de 3 hónapon túl nem

terjedhető határidő állapítandó meg, amelynek letelte előtt a vizsgálat ismétlése meg nem engedtetik.

20. §.

A vizsga díja.

A vizsgáért 15 korona fizetendő.

A vizsgálati díj a vizsgára való jelentkezés előtt az állampénztárnál fizetendő le.

21. §.

A bizonyítvány szövege.

Acetylénipari vizsgáló bizottság.

Szám.....

Bizonyítvány.

..... X. lakos, született
..... évben vallásu,
az acetyléngáz-fejlesztő készülékek és tartozékai, valamint a gázelosztó berendezések felszerelésére, berendezésére és kezelésére a képesítést az előirt vizsga sikeres letétele által megszerezte.

Budapest,

Bélyegző.

A bizottság jegyzőjének
alírása.

A vizsgáló bizottság elnökének
és tagjainak aláírása

(Vége.)

A színházról.

Zilahy Gyula folyó hó 27-én megkezdte a színi előadások sorozatát és mint örömmel halljuk, oly művészi erőket szerzödtetett, akik tehetségükkel ki fogják elégíteni színházhajáró művelt közönségünk művészi igényeit.

Mi sohasem bíraltuk keményen városi színházunkat, mert tudván tudjuk, hogy a vidéki színházigazgató sok nehézséggel küzdök és igen sokszor legnemesebb törekvését is megtörik az előre nem látott körülmények. Jóakaratu szeretettel és az igazgatónak, valamint személyzetének megbecsülésével fogunk a ránk jövő szazonban is igazságos kritikát gyakorolni, menten minden elfogultságtól és szórszálhasogatásról.

A debreceni színház multja dicsőséges. Tudjuk, ennek a színháznak a deszkáin izmosodtak meg az igazi tehetségek. Ez e színház nevelte a budapesti színház legjobbait, valóságos iskolája volt a magasabb hivatás után törekvő lelkeknek. Ha tehát ilyen volt a multja, arra kell törekednünk, hogy a jelenben ne álljon be esés, hanem maradjon meg régi dicsősége és növekedjék ez a jövőben.

Legyen a debreceni színház továbbra is az igazi művészek hajléka, temploma és otthona. Értékes szellemnevelő, lelket nemesítő, nemesen szórakoztató, műveltségfejlesztő legyen iránya és ne hozza falai közé azt a nyugat-európai irodalmi nemzetet, mely nem emel, hanem süllyeszt, nem nemesít, hanem megmételjezi a lelkeket. Ne kedvezzen az érzékeknek, hanem a lélekre vesse át alakító, nemesítő erejét, a szépet vigye a színpadra. Keltsen nemes érzéseket, a bűn gyűlöletét, az erény, becsület és tisztesség szeretetét, eltávolítva onnan mindazt, ami utjában áll az igazi művészet felindülésének és haladásának.

Zilahy Gyula művészelekkü ember és maga is mestere a színművészetnek. Nemes ambíció is van benne bőségesen. Ismeri közönségünk művészi igényeit és az elmúlt év tapasztalásából tudja, hogy mire vágyik a közönség. Éppen azért meg vagyunk győződve, hogy Zilahy Gyula az idén is meg fogja hallgatni a közönség óhajtását, meg fogja becsülni az igazságos sajtó megjegyzéseit és mindent el fog követni, hogy a színház kitünő vezetésével megtartsa a nagy közönségnek már a multban is megerősödött bizalmát.

Ebben a reményben, sőt jobban mondvá biztos hitben üdvözöljük Zilahy Gyulát a színházi szazon kezdetén, sikert óhajtva neki úgy is mint művészeknek, úgy is mint igazgatónak. Növekedjék művészi neve és a név emelje fel a debreceni színházat a dicsőség magas fokára.

(K.)

Hirek.

— **A nőipariskola kérése.** A debreceni jótékony nőegylet nőipariskolája rendkívüli segílyt kért a várostól. A jog- és pénzügyi bizottság a kért 1000 korona megadását a közgyűlés előtt javasolja.

— **A főkapitány itthon.** *Végh Gyula* főkapitány szabadságáról hazaérkezett és hivatalának vezetését átvette.

— **A pallagi gazdasági épületek.** *Jabloneczay Kálmán* pallagi bérlő kérte a várost, hogy a bérleten általa emelt épületeket venné át. Az épületek becslési értéke 19,000 K. A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 25-ikén tartott ülésében aképpen határozott, hogy a közgyűlésen javasolja a gazdasági épületek átvételét.

— **Az óvónők drágasági pótléka.** A jog- és pénzügyi bizottság az óvónők részére kért drágasági pótlék megadását pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé.

— **Mennyi lesz a közköltő.** A jog- és pénzügyi bizottság letárgyalta a város 1907. évi költségeloirányzatát. A bizottság helyesnek találta a főszámvevő számítását és az 1907. évi közköltőt 21%-ban javasolja elfogadásra.

— **A vármegye közgyűlése.** Hajdu vármegye f. hó 25-ikén tartotta közgyűlését *Weszprémy Zoltán* főispán elnöklésével. A közgyűlésen nagy érdeklődéssel tárgyalták *Lengyel Imre* biz. tag indítványait a civillista leszállítása és a katonák oldalfegyverének használata tárgyában. A közgyűlés hosszas vita után mindkét indítványt leszavazta, ami nagyon okos cselekedet volt, mert most semmi szükség sincs arra, hogy újabb és újabb bonyodalmak előidézésével zavarjuk meg a nehezen megszerzett békét.

— **Halálozás.** A városunkban nagy tiszteletben álló *Fischbein* családot mélységes gyász érte *Fischbein Ignácné* urasszony halálával. Súlyos betegség után szállott sirjába a nemeslekkü urasszony, ki szívének jóságával, könyörülő szeretetével és női erényeivel világított és melegített. Kihült porhüvelyét f. hó 27-én *Nádudvarra* szállították és nagy részvét mellett temették el. Hivatását mint nő, anya, feleség egyaránt hiven betöltötte. Nyugodjék békével.

— **A főjegyző itthon.** *Vecsey Imre* főjegyző, polgármester helyettes, lapunk főszerkesztője szabadságáról visszaérkezett és hivatala vezetését átvette.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára meszsze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógymódot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vizgyógymód minden modern eszköze, a fürdőbérő elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérő *Balkányi Ede* dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknel eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógymód ed-

zöleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az ideg rendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvizgyógyomód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélénkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredmény-nyel alkalmazható tehát a vizgyógyomód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek huruto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkór, kövérség, köszvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértolulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniának, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfőrcs, szédülés, fejnnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájának, hysteriájának, Basedow-féle betegségnél, göröcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvizgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitünő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5–8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvizgyógyintézetben

A megyékből és városokból.

— **Pozsony város muzeuma.** Pozsony város legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a városi muzeum és könyvtár elhelyezésére önálló muzeumi épületet emel és annak helyéül a Dunapart egyik legszebb pontját szemelik ki. Az építkezési költségekhez a vallás- és közoktatásügyi kormány száznegyvenezer koronával járul hozzá, ezenkívül a város néhai polgárának, Andrásynak, hagyatékából százezer koronányi összeg és ennek több évi kamatai állnak a muzeum-építés költségeinek fedezésére. A város a muzeumot négszázezer koronányi költséggel óhajtja fölépíteni, hogy az minden tekintetben díszére legyen Pozsonynak. A hiányzó összeget társadalmi gyűjtés útján remélik megszerezni. A muzeum építésének ügyében a napokban dr. Brolly Tivadar polgármester elnökle mellett értekezlet volt Pozsonyban, amelyen a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége részéről Pecz Samu műegyetemi tanár, építészeti szakmegbízott és dr. Schönherr Gyula előadó-titkár vettek részt. A főfelügyelőség megbízottai a város illetékes közegeivel megállapították azokat az elveket, melyek a muzeum-építkezés kivételénél különösen figyelembe veendőek. A város a tervekre, ezen megállapodások alapján, már legközelebb kiírja a pályázatot.

— **A rozsnó—poprádi vasut.** Most, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert a dobsinai Kossuth-szobor leleplezésére Gömörbe várják, felszínre vetődött újra a rozsnó—poprádi vasutvonal ügye. A m. kir. államvasutak bányáira—dobsinai zsákutcába torkolló vonal nagyjelentőségű kiépítésével a Szepességnek a Nagyalfölddel való közvetlen összeköttetése nyerne olyan megoldást, mely hosszú évtizedek óta hön óhajtott vágya már Szepes és Gömör megyéknek. Rozsnó város legutóbb tartott közgyűlésén el is határozta, hogy ebben a tárgyban Kossuth miniszter elé deputációval járul és figyelmét erre a nagyjelentőségű összeköttetésre felhívja. Nagy lendületet venne e vonal létesítésével a két vármegye erdőipara, mert a vonal nagyrésze oly őserdőkön vonulna végig, amelyekből a termelés ez idő szerint a szállítás költséges volta miatt stagnál.

— **A karánsebesi királysobor.** Karánsebes városa tudva-levően még az 1903. évben mozgalmat indított, hogy az 1873. évi XXVII. törvénycikk keletkezésének és szentesítésének 30-ik évfordulója s az anyaországhoz történt visszakapcsolása alkalmából I. Ferenc József örök emlékezetére szobrot emeljenek. A szobrot Fadrusz János tervezete nyomán tanítványa, Rollinger Rezső készítette. A szobor leleplezése ünnepélyes keretben október 7-én lesz s azon József főherceg, az országgyűlés mindkét házának küldöttsége, valamint a kormány képvisellete meg fog jelenni. A leleplező ünnepély sorrendje ez: I. Október hó 6-án este a város ünnepi kivilágítása. II. Október hó 7-én 8—10 óráig reggel istentisztelet az összes karánsebesi templomokban. III. 10 óra 40 perckor délelőtt ő császári és királyi fensége, József főherceg érkezése. A pályaudvaron Bordán Oktáv, Karánsebes város polgármestere, a küldöttségek élén fogadja a magas vendéget. IV. Ő fensége válasza. V. Bevonulás a városba. VI. Déli 12 órakor ő fensége kíséretével szállásról távozik és az ünnepély színhelyére vonul. VII. A karánsebesi egyesült dalárdák előadják Theer Frigyes „Király-himnuszát”. VIII. Burdia Szilárd szoborbizottsági elnök ünnepi beszéde. IX. Ő fensége válasza. X. A városi polgármester átveszi a szobrot a város gondozásába. XI. Kölcsey Himnusz, előadják az egyesült karánsebesi dalárdák. XII. Cercle, melynek befejeztével ő fensége szállására vonul. XIII. Délután 2 órakor díszbeid. XIV. Délután 3 órakor népünnepély. XV. Őcsászári és királyi fensége, József főherceg és a vendégek elutazása.

Szerkesztői üzenetek.

F. J. Szatmár. Az újabb felhívást megkaptam. Sajnálatomra október elejéig nem mehetek át az ügy megbeszélésére. Pedig igen óhajtának egyet-mást beszúrni a memorandumba. Az nem baj, ha a rendezett tanácsu városokban működő kollegák is érdeklődnek az ügy iránt. Üdvözet!

F. T. dr., Budapest. Kövendi Domokos javaslatának megoldását mindazoknak elküldöttük, akik hozzánk fordultak. Megküldtük neked is és igen köszönjük szives fáradozásodat, melylyel propagandát csinál az ügynek. Legutolsó levedben jól mondd, hogy ez a hasznosítási terv gazdaggá fogja egykor tenni gazdasági életünket. Nehéz küzdelem előtt állunk, mi elbukhatunk, de az eszme előbb-utóbb diadalra jut.

M. L. Helyben. Kérdésedre a következőket feleljük: Bár-mennyire is érezzük a drágaság átkát és a megélhetés nehézségeit, nem tartjuk helyesnek azt, hogy a tisztviselők kedvezményes áru szénért folyamodjanak a tanácshoz. A kérelemnek különben sem volna semmi eredménye. Radikálisan kellene mi rajtunk segíteni és apró-cseprő dolgokat ne kérjünk, mert nem szeretnénk visszontláni azt az időt, midőn a 70-es években a kisebb javadalmazású városi tisztviselők a közgyűléshez folyamodtak drágasági pótlékért és a nagy lelkű (?) közgyűlés aképpen határozott, hogy azon tisztviselők, akiknek 2000. koronán alul volt a fizetésük: egy öl fát, akiknek pedig 1200 koronán alul volt a javadalmazásuk: azok 1/2 öl fát kaptak drágasági pótlék címén. Lelkünk függetlenségét lehulló morzsákért ne adjuk el tehát, hanem ha hideg lesz is, dudorásszuk derült kedélylyel: „Szegény, de büszke koldusok vagyunk”.

Tisztviselő. Azt most nem tudjuk megmondani, hogy mi lesz azon tengersok kérvény sorsa. Nálunk az ilyen dolgok felett bajos profétáskodni. A hangulattól függ minden.

Beteg. Jó lélekkel ajánljuk a nagyerdei hidegvizgyógyintézetet, mely modern felszerelésű és igazi szakierő vezetése alatt áll. Sokan visszanyerték már itt egészségüket és így ön is bizodalommal fordulhat az intézet jeles képzettségű vezetőjéhez: dr. Balkányi Ede urhoz. Tudunkkal e hó végén jön haza külföldi tanulmányutjáról.

Gazdák. Már a multkor jeleztük ezen rovatban azt, hogy minket e kérdésben nem lehet más irányban befolyásolni. Amelyik uton megindultunk, azon fogunk haladni a jövőben is. Nekünk nincs okunk a félelemre, a többit tetszik érteni!

17.
vrs. sz.

Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja.

Pályázati hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál évi 2800 korona fizetés és 600 korona lakpénzzel javadalmazott házipénztárnoki állás üresedvén meg, ezen az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen választás útján betöltendő állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják s a törvényben előirt képesítést kimutatni képesek, hogy a minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez folyó évi október hó 1-ső napjának délután 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkező pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg üresedésbe jövő állásokra is pályázat nyittatik.

Debrecen, 1906 szept. 3.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

17.
vrs. sz.

Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja.

Pályázati hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál a tisztifőorvosi állás megüresedvén, ezen kinevezésem folytán betöltendő s évi 3200 korona fizetéssel és 600 korona lakpénzzel díjazott tisztifőorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom azon orvostudor urakat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t.-c. 9. §-ban, illetve a m. kir. belügyminiszter által a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg 80,009—1893. szám a. kiadott szabályrendeletben körülirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi október hó 1-ső napjának délután 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkező pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Debrecen, 1906 szeptember hó 3-án.

Weszprémy Zoltán,
főispán.